

AUSTAVINDEN

God jul - 2006

maria leoren foto

Austavinden

27. Årgang
Redaksjon 2005:
Martin Indregard
tlf. 76959621 eller
90772497
epost: martini@online.no

Arna Flønes
tlf. 76959620
epost: arna54@hotmail.com

Torgunn Olsen
Tlf. 76959640
Mobil: 97187286

Layout:

Anders Øgsnes
tlf 769 40448 og
909 86117
epost: adm@hildringstimen.no

Austavindens hjemmesider:

www.vidrek.no - Austavinden
Der finnes alle årgangene fra 1997
til i dag. - Etterhvert noen gode
gamle også., takket være Kjell Olav

Utgiver:

Vidrek grendelag

Opplag:

110 eks., som er All Times High
for Austavinden.

Medlemskap i grendelaget og abonnement:

- Husstandsmedlemskap med
Austavinden kr. 150 pr. år
- Enkeltmedlemskap med
Austavinden kr. 100 pr. år
- Bare Austavinden (abonnement
og løssalg): kr. 75 pr. år

**NB! - Dere som betaler pr
giro/nettbank - Vær snill å skriv
betalers navn i meldingsfeltet. På
forhånd takk!**

**Redaksjonen ønsker alle lesere en
fredelig jul og et godt nytt år.
En spesiell takk til bidragsyterne.**

Ved veiskillet

Austavinden si heilt private
folketelling over Vidrekbygda
viser at det er 65 fastboende
sjeler her i 2006. Det er det
laveste folketallet vi har reg-
istrert 'i manns minne'. Hus
begynner å stå tomme, særlig
vinterstid. Familier på 4-5
reduseres til to gamlinger. At
Austavinden samtidig får flere
abonnenter er ikke et tegn på
vekst, men mest et signal om
at en ny generasjon ungdom-
mer er flytta ut fra bygda.

Bygda står ved et veiskille.
Den ene veien er en jamn
utforbakke mot forgubbing og
avfolking. Det er konsekvenser
som ligg i den leia, selv om
det skal peikes på at det også
er kommet nye folk i noen hus.
Og den andre veien? Kan vi
velge en vei med vekst og
bedre framtidsmiljø på Vidrek?

Det skjer ting i bygda. Faktisk
har vi sett ei lita næring-
sutvikling, om vi tør bruke så
store ord. Stornaustet har satt
oss på kartet i regionen og er
blitt et kystkultursenter og
møtelokale med bra inntjen-
ingspotensiale. Hans
Gundersen driv si filmnæring
herfra. Et par andre mindre
foretak er stifta. Vidrekleser er
etterspurt. Og mange andre
ideer har vaka i diskusjonene
her.

Men nøkkelen til ei positiv
endring i folketallet ligg i
nybygging. Vidrek trenger sårt
5-10 nye boliger, helst med et
lass unger. Men for nybygging
trengs avkjøringer til E6, og
det får vi bare med en bygde-
vei eller gang/sykelsti som
samlar opp avkjøringene.

Prosjektet med bygdevei er
derfor nøkkelen til framtida på
Vidrek. I 2007 må vi få regu-
leringsplanen fram til behan-
dling i kommunen. Så snart
planen er klar kan veien
bygges, om så bit for bit.

Vei er bare første etappe.
Grunneiere i bygda må nå
også gå i gang med å plan-
legge boligfelt, enkeltvis eller
samla. Det er muligheter for
tomter mange plasser, uten å
røre jordbruksjord. Men det
må planlegges ordentlig og
grundig.

Det har bodd folk på Vidrek i
minst 3-4000 år. Vi må sørge
for at bygda er bebodd inn i
framtida og. Ikke sant?

Årets Austavinden er historisk.
For første gang kommer vi
med fargetrykk. La det være et
signal om at denne bygda går
ei fargerik og lys framtid i
møte, med dans på enga.

God jul i 2006 og et godt nytt
2007 ønsker vi alle.

Red.

Smånytt fra bygda

Kjell-Olav Ravn har laga nytt postkassestativ nede ved veien, da det gamle var aldeles utgått på dato.

-Silje Ravn har flyttet til Stavanger der hun studerer idrettsfag.

-Det planlegges Lofottur med Hildringstimen i år. Der har vært tre år med pause i Lofotfarten på grunn av naustbygginga. Hans skal henge på med filmkamera, og vi håper å kunne dele opplevelsene med resten av bygda ved neste treff i Stomaustet.

-Det er nå blitt mørkt hos Jørgen og Anna, som har fått seg vinterbolig og flytta til byen. Adressen er Tåmveien 16A. Til våren blir vi å følge spent med når de andre trekkfuglan kjæm tilbake.

-Jeanette Paulsen har rykket opp til assisterte butikksjef på Rimi Ankenes, hun har også anskaffa seg en hund som heter Nico.

-Ingrid Øgsnes har mista begge fortennene, og påberoper seg "problemer med s'ene sine..."

-I fortvilelse over å måtte slite opp Voyageren opp på veien med traktoren på nettene etter endte arrangementer, sprang Anders til og skaffet seg skikkelig ter-

rengebil av tysk herkomst...

"Gilændervogna" er 20 år gammel, men gjør så absolutt god jobb, sier Anders.

Ragnhild Gundersen (2 fra venstre), Berit Olsen (lengst til Høyre) var på Kreta i september. Med seg hadde de sin eldste søster Karin (lengst til venstre). Søstrene hadde en kjempefin tur i varmen, der de hadde flere flotte opplevelser. Dette frister til gjentakelse sier de.

Forsidebildet

Austavindens historiske første fargeforside er illustrert av Maria Bergren, kjæresten til Andreas Indregard (d.y.). Bildet er satt sammen av mange bilder, der Maria danser på tunet på Indregard. Ingrid har knipset bildene.

Bakgrunnen som er montert inn er Håkvikleira og

Veggelandet.

Maria har manipulert alt dette sammen til denne vakre komposisjonen, og fire andre som Ingrid bruker som vindusbilde på sitt institutt Helsekvalitet i Narvik.

Nytt fra Grendelagsstyret

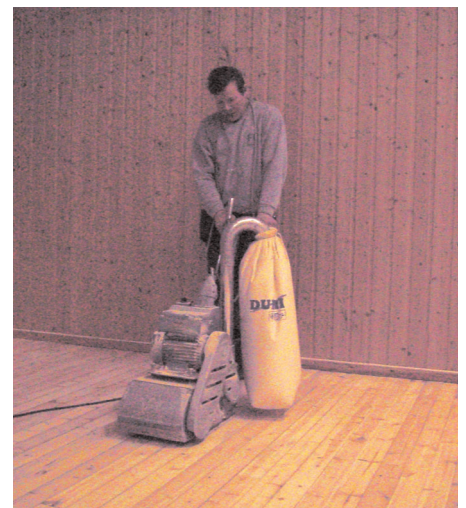
Av Svein Ravn

Styret har hatt 7 styremøter og 1 medlemsmøte

I skrivende stund pågår nedsliping av gymsalgulvet, så det blir nytt gulv til jul. Ellers jobbes det med ferdigstillelse av kjøkken og rydding av kjeller. Anne Berit har påtatt seg å undersøke muligheten for å få bredbånd til bygda. For øvrig kommer det utfylende melding til Årsmøtet.

Thomas i full gang med slipemaskinen.

Det som så ut til å skulle bli en lett match, ble plutselig mye verre da han hadde slipt seg ned til den gamle fernissen. Da denne ble varm på grunn av arbeide, ble den som tyggegummi, og fylte hver pore i slipepapiret. - Men Thomas er en hyggelig og tålmodig fyr. Han trakk bare på skuldrene, smilte, og tok det med godt humør.

Nytt fra grendelagsstyret

av Martin Indregard

I fjor avslutta jordskifteretten grensegangsforretninga på Vidrek, og det setter to saker på dagsordenen til grunneierlaget. Begge vil bli behandla på det ekstraordinære årsmøtet som grunneierlaget skal holde 21.januar 2007 kl. 18.

Den første dreier seg om hvordan felleiet på fjellet skal administreres slik at det blir gyldig etter Lov om sameige. Utgangspunktet er at det er noen eiere som har rettigheter i fjellet og som ikke er - eller kan være - medlemmer i grunneierlaget. Styret i grunneierlaget har utarbeida et forslag til vedtekter for et Sameielag

for fjellet. For å forenkle saksbehandlinga foreslås det at styret i grunneierlaget også fungerer som styre i sameielaget. En må bare passe på å sette egne styremøter for å behandle saker som bare gjelder fjellet. Forslaget sendes til medlemmene i grunneierlaget rett over nyttår.

Den andre saka er utsatt fra forrige årsmøte, og dreier seg om hvordan overskudd fra driften av grunneierlaget skal fordeles, etter skyldøre eller etter størrelse på areal.

I tillegg kommer det på det ekstraordinære årsmøtet opp et forslag til ny utlysingsmetode for elgjakt.

Grunneierlaget praktiserer nå offentlig utlysing av jaktretten i 3-årsperioder. Både pristilbud og kvalitet på jaktlaget skal vurderes før avtale inngås. Flertallet i styret ønsker å fortsette dette systemet. Fra et av medlemmene i styret er det imidlertid kommet forslag om å gå over til statens satser, som betyr faste priser, og med en klausul om at grunneiere og interesserte i bygda skal ha fortrinnsrett til jakta.

Saka må avgjøres i januar, for dersom forrige jaktperiode er gått ut, og utlysing etter nytt jaktlag må skje rundt 1.februar.

Grunneierlaget har berammet sitt ordinære årsmøte til søndag 1.april 2007.

Portene åpnet!

Den 7. oktober ble naustportene i stornaustet offisielt åpnet - både bokstavelig talt, da Hildringstimen ble satt opp for vinteren - men også i overført betydning. Vi arrangerte åpningsfest og inviterte likegodt hele bygda.

Formiddagen gikk med på å få Hildringstimen hus. Dette oppsettet ble det desidert mest vellykkede i fembørningens historie. Fra vi ankom moloen og begynte ballasttømminga, til båten stod trygt på vogna i naustporten, tok det to timer. På denne tida hadde vi også rigga ned og felt masta. Det er et godt drilla mannskaps arbeid!

"Hans - Æ står under mistelt... ææh tørrfesken..."
Hvem vet - kanskje tørrfesk gjør samme nytte?

Det manglet IKKE dekketøy - men selskapet var så sosialt at det ble insistert på å bruke samme tallerken...

Sølvi og hennes mannskap var i mellomtida i full gang med kjøttsuppegryta i byssa oppe i "Vengen". For de som ikke vet hva historien bak navnet er, repeteres den kort her. Bak i jektene som førte nordlendingenes nødtøft til og fra Berge, var et "hus", som blant annet inneholdt skipperens lille "lugar" - på en måte kan man si at vengen er jektas "løfting". Sølvis slektskap til jekteskipper Ole Knudsen, som hadde gjestgiveri i bygda, og jektenaust i Saltvika på 1780-tallet, fikk meg til å tenke at tømmerstua

måtte ha et get navn. - Og Vengen blei det.

Med kvelden ankom så formiddagens dugnadsgjeng og resten av gjestene. Der blei øyeblikkelig særdeles løftet stemning i Vengen. Hans viste filmen "Hildringstimer på Lofothavet" som han gjorde opptakene til da han var med oss på Lofotfisket. Jeg sjøl har satt sammen et billedspill med gamle Vidrekbilder som jeg også bruker når vi har arrangementer i naustet.

Hele stemninga toppet seg imidlertid da vi fikk besøk av Spontanteaterets tørrfeskarklaug... "Auksjonarius" fallbaud sin tørrfesk, og fikk inn gode bud som blei donert til de stakkarene som kjørte drosje til Narvik på natta. Den største stasen var når den samme Auksjonarusen dro frem en fantastisk rose malt gavesamling fra bygdefolket. Der var suppeterrin, sleiv og auskar, samt en kunstnerisk utført "gratulasjonsfjøl"

med givernes navn inngravert. (Jeg synes å dra kjensel på Gyldentanns handskrift). Vi vil med dette takke dere alle!!!

Helga etter var ordføreren og hans følge "Kulturmøte Nordkalotten" på besøk i Stornaustet. Han holdt da tale fra Hildringstimens høvedsmannstoft, hvor han gledet seg over tilveksten av det nye "kulturhuset". Han lovet at Stornaustet skulle brukes - også fra offentlig hold.

Han får imidlertid stille seg bak i køen, for først skal vi i bygda kose oss masse der!

-Anders og Sølvi

Auksjonarius fikk god pris for årets tørrfisk...

Gaven vi fikk fra dere - Tusen hjertelige takk!!

Elgjakta 2006

av Martin Indregard

Jaktlaget fra Tromsø - som har disponert jaktretten på elg de siste 3 åra - hadde en kvote på 6 dyr i år. De første ukene av jakta sleit de, og sto lenge med bare to felte dyr. Det meste av elgstammen holdt seg i år langt unna Vidrek i oktober, mens det var flust av dyr på Arnes, i Ballangen og ut mot Kjeldebotn. Men helt på tampen klarte laget likevel å felle 3 dyr til, slik at resultatet blei 5 (1 kalv mangla). Som vanlig har grunneierlaget reservert seg kjøtt til elgfest - se egen annonse om dette.

Ny roman av forfatteren Marit Åsheim

av Marit Åsheim

Forfatter Marit Åsheims tidligere bøker er nå over hele landet og i Nationalbiblioteket i Oslo og muret inn i fjellet i Mo i Rana i fall krig og ulykker. Forfatteren skriver nå på en ny roman, en fortsettelse på den utgitte romanen om den gamle kystkulturen i Norge som hete: "Titt var ingen med som bringe kan beskjed." Den nye romanen, fortsettelsen, skildrer livet på landsbygdene og i byene i Norge fra ca. 1940 fram til i dag, utviklingen på landsbygdene og i byene i Norge og verden for øvrig skildret og forklart av samfunnsviteren fra Universitetet, forfatteren.

Ny i verden

Mathias - Anita Solum og Geir Erik Hansen, Virak fikk sønnen Mathias den 16.oktober

William og Gine

Sylvi og Roger Røssås, Narvik fikk en datter, Dina, i mai. Tone og Terje Røssås, Narvik fikk en sønn 22. november fjor, William var biteliten i fjor da Austavinden gikk i trykken, men nå er han blitt stor gutt.

ELGFEST

Virak grunneierlag innviterer alle innbyggere i bygda og alle medlemmer i grunneierlaget til stor elgfest på Grendehuset lørdag 10.februar 2007

Styret

Jul i Svingen var jul på Vidrek

Av Martin Indregard

Hvem kunne ane at leken som ungene på Vidrek dreiv tidlig på åttitallet skulle gii stoff for en TV-serie på NRK i 2006? Men slik har det faktisk blitt. Kjetil var ofte den som fant på de spennende ting og trakk de andre ungene med, både Andreas og Pål, Christer og Marthe, Torgunn og Aina Olsen, Kjetil og Marianne Jensen, for å nevne noen. Nå har Kjetil latt seg inspirere av sin barndoms opplevelser når han skreiv julekalenderserien 'Jul i Svingen'.

"Svingen er ikke en kopi av Vidrek, men utgangspunktet for Svingen er likevel Vidrek i min barndom", forteller han til Austavinden. "Kanskje er det sentrale følelsen av å være en gjeng unger i et trygt univers der vi var lommekjent," legger han til. "Så trygt at jeg har måttet legge inn spesielle elementer for å skape mer nerve og dramatik i historien: noen veldig naive voksne, en skummel nabodame og annet slikt som krydrer tilværelsen i Svingen."

"Historiene i Svingen er ikke konkrete hendelser fra den gang, men det å boltre seg i snø og mark er det samme som da. Jeg hadde stort sett Vidrek i tankene - som scenario - mens jeg skreiv. Det var kirkegården på Vidrek jeg tenkte på til scenen på Svingen kirkegård, og juletræfester på grendehuset ga ideer til festen på låven til Akaya. Når så andre filmer historiene,

og på et helt annet sted, blir naturligvis ikke bildene som i min fantasi. Men jeg har vært så heldig å få en utrolig flink regissør, Atle Knudsen, som har fått til akkurat de rette stemningene, slik jeg ønsket meg dem. Han og teamet hans har gjort det triste skikkelig trist, det morsomme morsomt og det som skal være spennende på spennende at det nesten er skummelt.

Ellers bruker jeg jo en masse små og større elementer som har 'rot i virkeligheten', som man sier. Når ungene i Svingen gjør det som vi også gjorde, nemlig å lage 'radio-program' og spille dem inn på kassett, intervjuer de lille Nure om hans mange allergier. Han ramser da opp nøyaktig de samme allergiene som jeg selv hadde. Tilfeldig? Neppe!

I Barnetimene rett etter julekalenderen, har det gått en hørespillserie om 'Sjokolademannen' som Kjetil også har skrevet. Den handler om foreldrene til ungen i Svingen, og hva de foretok seg da de var små. Her fins det kanskje mer inspirasjon fra faktiske ting som hendte den gang da enn det gjør i Svingen. Men det meste er fantasi, slik det kanskje kunne ha vært.

Jul i Svingen er ikke så fokusert på bare juleforberedelser som tidligere julekalendere har vært. Det er også mer alvor blandet inn i idyllen, både dødsfall og skilsmisse, slik livet gjerne er. Hovedtemaet i Jul i Svingen er likevel vennskapet mellom barna. Vi var også en spennende gjeng unger som stort sett var venner hele tida. I korte stunder kunne vi ryke opp i krangel, slik ungene i Svingen krangler om hvem som skal være Lucia. Men så blir man venner igjen, like fort. Slik var det. Og slik var det fint å leve. Jeg håper vi har klart å formidle dette videre til samfunnet i Svingen."

Minneord om Dag

av Martin Indregard

Dag var fødd og oppvaksen på Vidrek. Han var den fjerde i søskenflokket på 6 på Indregard, fødd 29. desember 1945. Barneåra i leik med dei andre ungane i bygda la store og gode minne i hugen hans. Familien flytta inn til Narvik i 1957, og Dag gjekk realskolen der. Det vart seinare slik at han tok økonomisk gymnas på Sortland. I denne tida knytte han seg mykje til Vesterålen, blei gift på Andenes og fekk to døtre der. Han var etter kvart ivrig musikal, og var med i fleire kjende vesterålsband. I fleire år reiste landet rundt på musikkturnear. Etter kvart vart han regnskapsmann av yrke, og slo seg ned på Gjøvik, der han vart gift på nytt og fekk to born til. Dei siste tjue åra sine levde han på Hønefoss saman

med Britt, som han gifte seg med sist påske.

Dag døde 21. juli i år, etter eit halvt års kamp med lungekreften. Han er gravlagt ved Haug kirke i Hønefoss.

For oss i familien kjennest det tungt og meningslaust når ein så ung og vital bror blir riven frå oss, berre 60 år gammel. Dag var eit spesielt venleg og fredsælt menneskje. Han møtte alltid oss andre på sin eigen spørjande og empatiske måte. Han ga seg alltid god til å lytte og forstå. Med si store ro fekk han alle til å slappe av og trives rundt seg. Dag spreidde godt humør og optimisme, også heilt inn i den siste levettida. Å binde familien saman låg han sterkt på hjerte. Siste året han levde drog han til dømes heile familien saman til

å delta i Ringeriksmaraton på Hønefoss, med to 8-manns familielag i august 2005. Sjølv rakk han ikkje å være med i årets løp, men vi andre stilte opp, som eit minneløp for Dag.

Og det gode minnet om Dag ber vi med oss for alltid.

Austavinden på CD

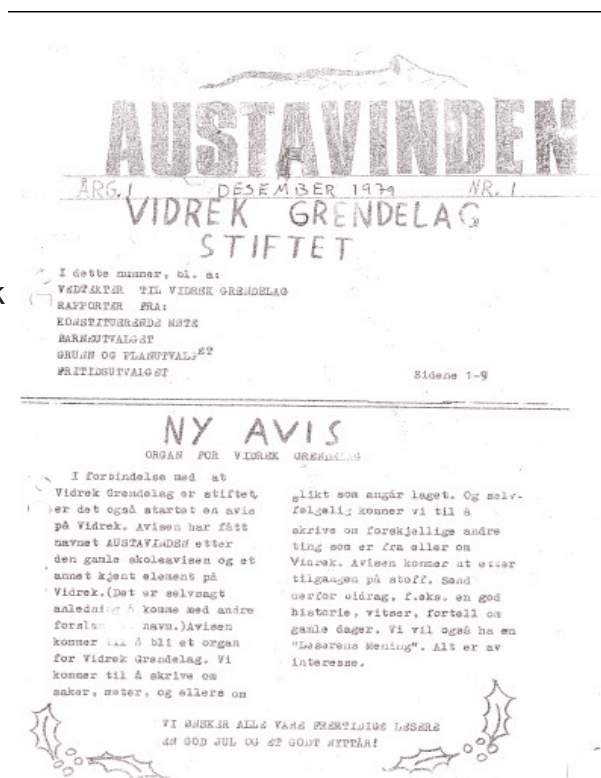
Det første nummeret av Austavinden ble sveivet ut på en spritstensilmaskin i desember 1979. Det er mye god historie som er samlet i alle de 55 avisene som har kommet siden den gang. Nå er alle avisene overført til data og samlet på ei CD-plata som kan leses på en vanlig PC. Denne CD-plata kan du få kjøpt til kr 150,-. Av dette går kr 100,- til Vidrek grendelag.

CD-plata med alle Austavindene fra 1979 til 2006 kan bestilles på E-post til videotjenester@virak.no eller pr. brev eller postkort til:

Kjell-Olav Ravn, Virak
E6 161, 8520
Ankenesstrand.

Faksimile av forsiden til Austavindens første nummer. (Ligger som jpg-fil på CD-plata)

Nye innflyttere til bygda

Av Arna Flønes

I mars 2006 overtok Vera Ravn Pettersen og Mads Iben Sjøseth huset der Harry og Agnes engang bodde. Vera er datter til Torill Ravn Pettersen og Willy Pettersen. Ettersom Torill kommer fra Skjærvika på Virak er det jo ekstra stas at dattera er kommet tilbake hit. Mads jobber som bilmekaniker i Ballangen og Vera er barne og ungdomsarbeider.

12. mai ble Benjamin født. Det er faktisk 6 år siden sist det bodde så små unger i bygda. Ønske om å flytte ut av byen og slippe å bo i boligfelt, var årsaken til at de valgte å finne seg et hus på landet. Og da dette huset sto for salg slo de til.

Men å gå langs veien med barnevogn er ingen fornøyelse og Vera håper virkelig at det blir gangvei i bygda sånn at

man kan ferdes tryggere. Austavinden ønsker den lille familien velkommen, og håper de vil trives. Bygda trenger nye folk, og uten unger stopper det som kjent opp.

Huset der Lilly Kongsbakk bodde har også fått nye eiere. 15.juni i år, flytta Marion Hauan og Jostein Thorkildsen inn. Marion jobber som revisor i firmaet Kom.rev.nord, og Jostein kjører for Os ekspresen.

Austavinden ønsker velkommen til bygda, og håper de vil finne seg til rette i "lamme" oss. Ikke verst forresten - at vi nå har to revisorer i bygda - og at de til og med er naboer. Brita i nabohuset har lang fartstid som revisor, selv om hun nå har lagt opp.

Frank Solli har flytta inn i "Petra- huset," og har fått seg jobb i Narvik Energi. Samboer Anita og sønnen Kevin på 2 år, kommer etter om ei tid. Først må Anita få seg jobb. Det er i alle fall godt å sjå at det er blitt lys i "Petra - huset," som har stått tomt siden ho døde. Austavinden ønsker også Frank og familien hjertelig velkommen til bygda. Frank og Anita har vært mye her i helgene gjennom flere år. De er litt kjent i bygda fra før, og det kan jo være en fordel.

Til sist vil vi nevne at Stig Sørensen har kjøpt huset der Ole Karlsen med fam bodde på Saltvikhøgda. For tiden pågår det restaurering i stor stil, før det kan bli tale om innflytting. Vi kommer tilbake med fortsettelse i neste nummer.

Havn på Vidrek?

Vidrek har alltid lidd under det faktum at der ikke går an å fortøye en båt uten å måtte slite med nattesøvnen.

I forbindelse med videreutvikling av Stornaustets aktiviteter, som også nødvendigvis vil måtte omfatte trygg ilandstikning og fortøying av båt, er jeg i gang med å skaffe delfinansiering til dette. Jeg har muntlig blitt lovd positiv behandling av søknad hos Innovasjon Norge, og har også flere andre søknader inne på prosjekt "Havn for Stornaustet".

De pengene som eventuelt måtte komme inn

som respons på mine søknader i tillegg til det jeg måtte greie å reise på beina sjøl for å få dette til, er jeg villig til å skyte inn i ei løsning som kunne dekke et felles behov i bygda. Vi er mange som kunne tenkt oss trygg havn - fastboende, som hytteiere.

Jeg tar derfor med dette initiativet til å samle sammen til et interimsstyre for ei båtforening på Vidrek. Dette styrets oppgave vil være å:

- Finne lokalisering
- Få klarhet i grunneierforhold, og skaffe tilveie avtale/tillatelser med grunneier(e) og kommune/havnevesen.

- Få kostnadene på bordet og få tilbud på arbeid og materiell.

- Organisere årsmøte - skaffe forslag til reglement og skaffe villige kandidater til å sitte i et styre for ei båtforening.

De som er interesserte i å få dette til, bes kontakte meg, slik at vi får satt i gang arbeidet.

Ring meg på 909 86117, eller mail meg på adm@hildringstimen.no, så kaller vi inn til et møte på nyåret.

-Anders Øgsnes

Ho Olga Olsen

Ho Olga har nylig hatt 87 års dag og er dermed den eldste i bygda. Man skal leite lenge etter noen på samme alder som er i såpass fin vigør som ho. Sjøl om ho har sine plager med hofte og ledd etter et langt arbeidsliv, så hold ho seg uforskamma godt. Første gang ho var innlagt på sykehuset var i 2003, da hadde ho brekt lårhalsen. Etter mye om og men og to operasjona ble hofte krute god. Nå verke det i andre sida," gosida", men som ho sier sjøl; nåkka skal man jo ha!

Nylig fikk ho en hedersbevisning fra svigersønnen Anders. Under innvielsen av stor-

naustet skamroste han ho for måten ho har takla alt styret i byggeperioden på. Under oppføringa av naustet hadde ho åpent hus hver dag for arbeidsfolkan, kokte kaffe og var med på laget. "Kafe`Olga" ble dermed et begrep i bygda.

Men det starta på Indre Skarberget, der vokste ho opp sammen med en bror og ei søster. Familien hadde lite å rutte med, men det var likt for alle. Barndommen var lys og god og foreldrene var enestående snille. De fire siste årene av folkeskolen bodde Olga borte, men var heldig og kom til snille folk.

20 år gammel gifta ho seg med Johan Bech, og i løpet av 8 år kom det tre unger. De var da begynt med landhandel i Skarberget, og det var Johan som sto for driften.

I 1950 skjedde det store omveltninger i Olga`s liv. Johan døde brått, og hun ble sittende igjen med ansvaret for tre unger og en butikk med dampbåtekspedisjon. Det var ingen offentlig hjelp å få på den tiden. Det ble mye å ta tak i og å sette seg inn i, men Olga hadde ikke så mange valg. Butikkdrifta hadde vært mannens domene, men nå var det å finne ut hvor varer skulle bestilles, regnskap føres og attpåtil ut midt på natta og ekspedere dampbåten på kaia. Grossistene var hjelpsomme og det var også hennes foreldre som tok seg av minstebarnet som bare var tre år. Han bodde mye hos besteforeldrene i denne vanskelige tiden, men det var heldigvis ikke langt unna, bare 20 minutter å gå. Alle barna måtte bo borte under skolegangen i Ulvik, og var bare hjemme i helgene. Heldigvis bodde de også hos veldig kjekke folk og ble tidlig selvstendige.

Det ble mye å administrere, barna skulle ha med seg klær og tørrmat hver uke og butikken krevde sitt. Olga var 31 år og livet var ingen dans på roser.

Da barnetrygden kom, fikk man 15 kroner fra barn nr to, pr måned. For den første ungen fikk man ingenting. Olga fikk 90 kr i kvartalet da barnetrygden ble innført. Det ble noen tunge år, men Olga og ongan klarte seg godt,

og det står det respekt av. Olga snakker varmt om ongan sine, som det var så tungt å være adskilt fra, men er også stolt over at de takla situasjonen og gjorde sitt beste.

Så kom Albert inn i bildet. De kjente hverandre i flere år før de gifta seg i 1957. Albert hadde bygd hus før de flytta hit til bygda i oktober 1960. Sølvi fylte 1 år dagen etter at de kom hit. Samme dagen starta syforeninga "Viræk" og oppstarten foregikk i "Finestua."

Olga var ikke med på det første møtet, men er den som har lengst fartstid - for den foreninga er fortsatt i drift. Ho var også med i

Sanitetsforeninga i mange år.

Men bygda var en annen i 1960 enn den er i dag. Olga kom til en levende bygd med folk i hvert et hus og ble godt mottatt. Gårdene var i drift, med hester, traktor og husdyr. På mårran gol det minst tre haner i nabolaget. Folketallet var høyere enn i dag, etter en rask opptelling finner vi ut at det bodde rundt 80 personer i bygda på den tiden, mot at vi nå er nede på rundt 65. Nå ligger bygda stort sett stille, og det er blitt mørkt i mange hus. Mange er på jobb i byen, og vi kjører til og fra og ser ikke så mye til hverandre

Albert hadde sin jobb på ferga over Tysfjord og var mye borte. Utpå søttallet fikk Olga seg jobb som hjemmehjelp i bygda. Den første i sitt slag og det var tildelt fem timer pr uke. På de timene skulle ho koke middag og vaske hus og klær.

Ettersom det ikke var beregna noe tilsyn i helgene, kokte ho middag hjemme og bar bort til den ho stelte for. Dagens hjemmehjelpere holder neppe Olga sin standard. Nå blir det meste regna i krone og øre. Da moren ble syk og trengte hjelp, slutta hun som hjemmehjelp for å kunne stille opp for sin egen mor.

Fortsatt holder ho Olga koken, barn og barnebarn er ofte innom. Det har etter hvert kommet 10 barnebarn og 13 oldebarn, hvem vet - kanskje dukker det opp tippoldebarn? Man tilegner seg jo en del kunnskap og kvaliteta gjennom et langt liv, og undertegnende har en mistanke om at ho Olga kan det meste. Hvis ho havna på en øde øy, ville ho antagelig ha klart seg bra. Og så er ho veldig flink å bake gode kaker. Det er ikke få kaker ho har levert på Grendehuset opp gjennom åran, til kafèer og basarer. I hverdagen er Ingebjørg og Osvald gode støttespillere. De

kjører i lag på møte i pensjonistforeninga på Ankenes. Det er viktig å treffe andre mennesker. Olga møter forresten alltid opp når det er aktivitet på grendehuset, i fjor var ho med og både stekte og smurte lefs-er før julebasaren. Helsa og humøret har holdt godt og ho har alltid sett lyst på livet. Det er kanskje derfor ho har klart brasene så godt. Selv føler ho seg som et Virakmenneske etter 47 år i bygda. Det er bare en ting ho ikke er blitt fortrolig med, og det er vinden. At det nesten alltid skal blåse Austavind syns ho er slitsomt. En gang blåste det i seks uke - i strekk.

Men sånn er vel vi mennesker, at oppveksten preger oss hele livet - og i Indre Skarberget var det nok smulere farvann og mer stilla. "Æ har levd et godt liv" sier Olga avslutningsvis. Og Austavindens utsendte takker for praten og for at ho Olga ville, om enn litt motvillig dele sin livshistorie med oss.

*Redaksjonen i
Austavinden - ønsker alle
sine lesere en fredelig
høytid*

Hønefoss Maraton

Grandonkel vs grandevø

av Johannes Bjørnstad
Tyrihjell, 12 år

Mange av oss i Indregard-slekta pleier og samles hver sommer og løpe Hønefoss Maraton. Det er en hyggelig tradisjon som har pågått i to år. Men selve løpet har blitt arrangert 12 ganger. Vi deler oss opp i to lag som løper mot hverandre. Det er 8 løpere på hvert lag. Det var Onkel Dag som først kom på ideen til å lage familielag og delta.

Denne sommeren var første gangen jeg var med fordi det er 12 års aldersgrense, og i fjor var jeg bare 11 år. Det som også var veldig spesielt med dette løpet var at jeg løp mot grandonkelen min Martin. Og ikke nok med det, vi løp siste etappe! Så dette skulle komme til å bli sinnsykt spennende.

Når vi stod og ventet på å få pinnen ønsket vi hverandre lykke til. Og vi lurte på om det var mitt lag eller onkel Martin sitt lag som kom først. Så plutselig så jeg det, Kristian (sønnen til onkel Dag) som skulle bytte med meg kom løpende grasiøst bortover mot meg med pinnen i hånden. Jeg tok pinnen og løp av sted. Det var ganske spennende å følge med på de som løp ved siden av meg og ikke minst de som sto og heia og fulgte med. Jeg så en dame som løp

Vi ønsker hverandre 'Lykke til'!

ved siden av meg i hvit t-skjorte. Hun spurtet av gårde, men jeg sparte på kreftene for jeg visste det var en lang etappe, så jeg lot henne løpe forbi meg og ut av syne. Jeg løp videre og så meg omkring.

Etter en stund tenkte jeg at nå kunne det ikke være langt igjen. Så kom jeg rundt en sving å så mål. Og akkurat ved svingen der så jeg at det sto en man i en grå alpelue som sa til meg: KOM IGJEN, KOM IGJEN, IKKE LANGT TIL MÅL DETTE KLARER DU! OG HUN DAMA DER (sa han og pekte på

dama i hvit t-skjorte, som var cirka 100 meter foran meg) HUN TAR`U, HUN TAR`U. Og jeg spurtet av sted mot mål. Jeg tok innpå dama, hun var et stykke foran meg, men jeg hadde spart altfor mye på kreftene og hadde masse krefter igjen.

Så var jeg i mål, langt foran dama i hvit t-skjorte og onkel Martin. Og jeg var omfavnet av familiemedlemmer som gratulerte meg. Og jeg fikk medalje, drikke og viktigst av alt, jeg fikk slappe av. Det var en herlig opplevelse. Og jeg gleder meg til å gjøre det igjen neste år!

Småkraftverk

av Kjell Olav Ravn

Narvik Energi AS har nå fått godkjent sine planer om et småkraftverk i Storelva. Det

jobbes i disse dager hektisk med anbudspapirene som skal ut før jul. Når anbudene så kommer inn fra aktuelle entreprenører, blir den endelige

avgjørelsen om byggestart tatt. Går alt etter planene, blir det byggestart våren 2007 og strømproduksjon fra våren 2008.

En storm ved navn Marve

Av Arna Flønes

"Narve" tok oss med storm i januar. Det meldes om diverse ødeleggelser i bygda, og en masse skog falt som fyrstikker. Et svært synlig bevis på stormens ødeleggelser var fjøstaket til Terje Ravn, som ble flerra av. Randi Bjerklund fant drivhuset sitt spredt over et svært område og leter fortsatt etter siste biten. Mariann Nordstrøm fikk taket på uthuset fjerna, i tillegg var gjerdet rundt huset revet opp med rota. På Brubakken før det ei takluke på drivhuset, men det var bare hengslet som ble ødelagt. Det var muligens flere i bygda som ble berørt i større eller mindre grad. I alle fall gikk det hardt ut over skogen.

I Holtvika opplevde Agnar et mareritt. Det værste uværet siden han kom til bygda for 73 år siden. Den spesielle vindretninga gjorde at vinden fikk skikkelig godt tak. Det resulterte i at en stor del av fjøstaket før sammen med platene på den ene veggen. I tillegg ble plast taket over verandaen ødelagt, og taket som Agnar hadde over materialstabelen dro også sin kos. Det var uråd å oppholde seg utendørs for å berge noe. Da det ble åpning i

fjøstaket, oppførte vinden seg nesten som en tornado inni fjøsen. Og på gårdsplassen ble bord kasta rundt.

Thermovinduet i stua sprakk og avslutningsvis i minus 13 kuldegrader og omtrent orkanstyrke, oppsto det vannlekkasje i andre etasje. Vannet fossa ned og ødela kjøkkentaket og golvet, i tillegg til himlingen i kjelleren. Så ille var det at Agnar måtte evakuere opp på loftet en måneds tid, mens reparasjonene pågikk.

Men mens uværet sto på var det bare å stå han av, og vente til vinden løya. Kaldt ble det òg, for det var uråd å fyre i ovnen. Varmekjeledressen måtte på for å holde varmen. Om ikkje det her var nok, så var telefonen død og telefonkortet oppbrukt så her var det bare å stole på egne krefter.

I ettertid ble det store reparasjoner, mesteparten av kjøkkenet måtte rives og det var nok å ta fatt i. Utover sommeren og høsten har Agnar vært i skogen og henta fram 96 stokker, av furu trær som ble revet opp de to dagene uværet varte. Agnar fylte forresten 80 år i september, vi bør vel alle ta av oss hatten for den karen! Og som mange

har funnet ut før meg, så overgår virkeligheta som regel den villeste fantasi.

Men på tross av ødeleggelser, det var også en sjelden naturopplevelse å sjå havet koke som en jettegryte ved Skjomenbrua. Fredag morgen var undertegnede der sammen med mange andre. Havet ble piska opp høyt over brukaret, det var helt uvirkelig og facinerende. På brua lå en bobil og kapellet til en picup. Sykebilen kjørte over med en hjullaster ved sin side, det var flere som kjørte over og noen fikk visst store bøter for å sette både sitt eget og redningsmannskaps liv i fare.

En del av bygdas befolkning fikk friste bylivet et par dager til det roa seg, og brua åpna igjen. Puddelen Iram, som var aleine på Indregard da brua stengte, måtte Bjerkelund-karan berge og gi asyl mens folket bodde på Staumsnes.

Vi får håpe at Narve var et engangstilfelle, men man kan jo aldri vite i disse tider da det meldes om stadig mer ekstremvær rundt om i verden.

Bursdagsbarn med runde dager

Margit Røssås, på ABS fylte 95 år 29. oktober.

Gerda Lind (f Ravn) i Trondhem fylte 80 år 27. november.

Agnar Larssen i Holtvika ble 80 år i september.

Ingrid Hov Indregard på Indregard fylte 40 år 24.mars.

Så har vi vært inne i stim av folk som har fylt femti dette året;

Alf Harald Bjerkelund, Gaute Eidissen, Anne- Berit Eidissen og Gunn Larsen alle bosatt i bygda og tilslutt **Sissel Bjerklund** i Ballangen.

I nærmeste fremtid på nyåret fyller **Jørgen Kongsbakk** 80 år.

Austavinden sender et lass gratulasjoner til hele gjengen. (de som føler seg glemt, visste vi dessverre ikke om)

Året fra Naustdøra

i 1784 fikk jekteskipper Ole Knudsen sin gjestgiverbevilling på Vidrek. Dermed er det en liten ring som sluttes, når Sølvi, som er hans 3 ganger tippoldebarn, åpner dørene i Stornaustet for gjester - 222 år etter.

Åpningen kom egentlig ett år seinere enn opprinnelig planlagt - men det var viktig å sette tæring til næring for ikke å låne seg til fant. Dette innebar mye egeninnsats - nærmere bestemt 3100 arbeidstimer. Når disse timene skal utføres på ettermiddag og helg må det ta litt ekstra tid...

Nå er altså drifta i full gang nedi fjæra. Når jula ringes inn, har vi vært i drift fra i mai, og på denne tida servert 743 personer i "Vengen", som er navnet på tømmerstua i naustet. Jeg husker godt et spørsmål som Jørgen Konsbakk en gang stilte; "Blir det arbeidsplasser av dette?" Jeg kunne ikke svare den gan-

Det er ikke BARE hardt arbeide vi holder på med. Dette bildet er fra turen til Landsstevnet i Bodø i sommer. Øverst til høyre gliser NRK's Dag Lindebjerg. Han og hans team hang på oss ei uke og filmet. Programmet blir sendt som siste episode av åtte i serien "Der fartøy flyte kan", som skal gå søndagene etter nyttår

gen, og var nok tvilende. Men i dag - når jeg tenker på at om lag 90% av all omsetningen går tilbake til de som transporterer folk fram og tilbake, de som leverer råvarer, koker og serverer - i tillegg til rørleggeren, elektrikerer og så videre - så er jeg ikke i tvil: JA

- vi har definitivt bidratt til arbeidsplasser! - Selv om dette ikke er så åpenlyst, og selv om ikke alle de arbeidsplassene er på Vidrek.

-Men slik vi ser dette, er dette bare begynnelsen. Responsen fra de vi har hatt på besøk er ensidig overveldende! Det samme ser vi på typen kunder som ønsker å bruke produktet - De fleste bankene i byen har vært med sine kunder og ansatte, Hurtigrutens konsernledelse, Kulturmøte Nordkalotten med ordføreren i spissen, og enda flere "prominente" gjester som vi normalt ville tro skulle foretrekke mer komfortable stoler enn de gamle ungdomshusbenkene som vi bruker. Det denne typen kunder forteller oss, er at vi er med på å hjelpe dem med å gi deres kunder en god opplevelse av seg. - Og DA er vi der vi ønsker å være -

Mai: Vi hadde besøk av 40 elever fra friluftsskolen vargen på 3-dagers "Vikingleir". Der ble seilt "Vikingskepp" og gjort besøk på vikinggravene på krøkebærneset

lagspillere med de beste i byen!

De responsene vi synes er mest spennende, er fra to av nordeuropas mestomsettende reiselivsbedrifter - nemlig Hurtigruten group og Ice hotell i Jukkasjärvi - som omsetter opplevelser for hhv. 4 mrd og 60 mill i året. "Dette skal vi selge med KØ utfor døra!!" - "Dette er et produkt vi ønsker å ha i vår portefølje"...

Utsagnene taler for seg selv, men er på ingen måte noen hvilepute for oss. Her skjer ingen ting om vi ikke fortsetter det gode harde arbeidet, og der er minst to store løft som skal gjøres - skikkelige toalettforhold og atkomst fra sjøen. (Se artikkel om molo/havn). Disse to tingene er kritiske suksessfaktorer, og vi er i allerede gang med å søke midler til investeringer.

Nå blir det spennende å se hva som skjer fremover. Om vi skulle være så dristige å kalle oss pionerer, så er det ingen tvil om at der er plass til flere som vil henge seg på. Hans Gundersen er en som opplever dette i disse dager. Han er på Stornaustets "meny"

når vi selger oss inn, og har hatt visninger og foredrag for gjestene ved flere anledninger. Andre er Orca-Narvik og 2-3 andre som driver med fjord/spekkhoggersafari. De tar sine kunder til oss, og vi selger inn dem til våre. Slik får vi situasjoner der alle parter blir vinnere, og synergien er at våre felles gjester får enda bedre opplevelser som de skryter av når de kommer heim.

Hvilke andre opplevelser vi kan henge på menyen kom-

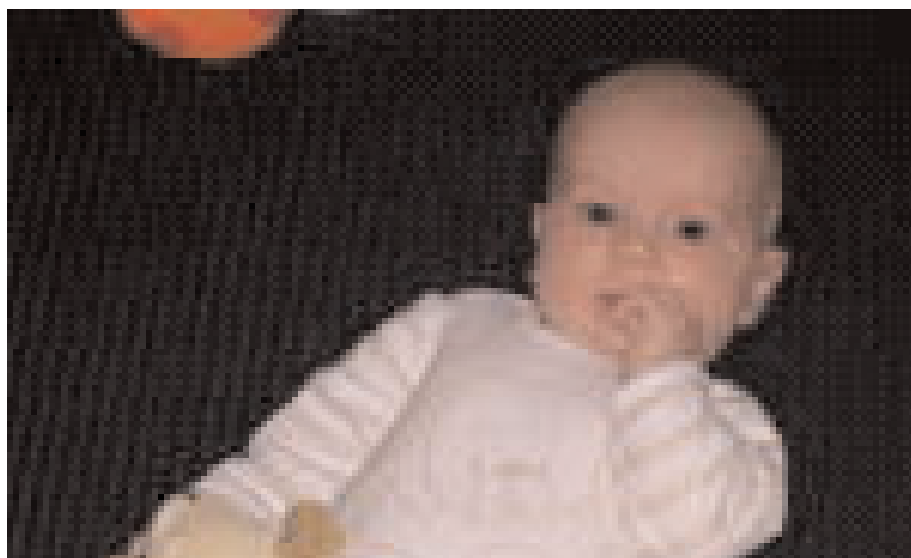
mer til å være avhengig av hvem som tør å satse. Vidreknaturen burde kunne romme mange opplevelsesaktiviteter - fra vanlige fjellturer til fots, - Til mer spektakulære ting som guidet jakt, kløvturer med hest, klatring - og gjerne mange av disse tingene i kombinasjon. - En ting er i alle fall sikkert - Det er en hel verden der ute som ønsker å komme hit for å oppleve - og de betaler for det! Resten er opp til oss sjøl. Den som står med begge føttene på jorda, står i hvert fall stille...

Det er trivelige rammer rundt et måltid i vengen...

Ny i verden

25.april kom Hedvig til verda hos mamma Marthe Høyer og pappa Sigve Indregard i Oslo. Allerede i juli var ho på sitt første besøk på Vidrek - ei snill og skjønn vekja, ifølge bestefaren.

Husbygging på Vidrek

Nedenfor Ragnhild og Hans Gundersen er det nå kommet opp et nytt hus. Det er deres sønn Roar som har satt seg opp hus der gammelhuset til Karine og Rolf Gundersen en gang sto.

Huset ankom i ferdige elementer i september, og i løpet av en dag var taket og ytterveggene satt opp. Siden da har det vært jobbet innvendig med å få resten på plass. Da undertegnede pratet med Roar, gjensto det enda litt, men Roar håpet på å flytte inn før 13. desember, da han reiser ut på havet igjen for 5-6 nye arbeidsuker. I år blir jul og nyttår feiret utenfor Brasil på servicebåten der Roar er kokk.

Ettersom tida har gått, og det er blitt en del år siden vi så husbygging sist., er det med glede vi ser at huset har tatt form og vet at det er noen som ønsker å bosette seg i bygda! Vi ønsker Roar fin jul og et godt nyttår ute på havet og lykke til med det nye huset!

Roar på plass i sitt nye kjøkken

Reisebrev fra Dublin

Reisebrev fra Anita og Svein Ravn

"Narvik i dag" kommer jevnlig i postkassen, og en dag i august kom den med invitasjon til å bli med på lesertur til Dublin.

Vi tok sats og meldte oss på. Avreisen kom og en gjeng kjente og ukjente mennesker møtes til avreise på Evenes.

Vel framme i Dublin ble vi møtt av en reiseleder som fikk oss på bussen og inn til byen på hotellet.

Neste morgen ble vi hentet med egen buss og norsktalende guide som fraktet oss rundt i Dublin til alle severdighetene. Vi fikk en fantastisk tur rundt omkring og ei innføring i irsk historie, gammel som ny:

Der er mye spennende arkitektur i Dublin

Frigjøringskampen deres for å bli et fritt land og om hvordan Nord-Irland oppstod. Hvordan folk har hatt det opp gjennom årene med fattigdom, blokader og uår i landbruket, blant annet med sykdom på poteten i 3 år.

Landet er frodig og

grønt, men svært fuktig. Om vinteren er temperaturen 8 - 12 grader, men sjelden over 20 grader om sommeren. Luftfuktigheten er så høy at det er sjelden gatene blir tørre vinterstid. De må ha oppvarming i alle rommene om vinteren for ikke å få mugg. Den viktig-

ste oppvarmingen er brenning av torv, mens gass brukes mer og mer til matlaging. De aller fleste blir plaget av reumatisme allerede i 50 års alderen pga fuktigheten.

De fleste er katolikker. Kirkene deres er store gamle steinbygninger som er åpne for publikum. Bygningene er helt fantastiske med glassmalerier og masse fine utskjæringer, og den spesielle lukten av røkelse.

Pubkulturen er en svært viktig del av livet deres. Bolighusene er vanligvis små, slik at vennene treffer en på puben.

Vi var på pub-besøk med masse irsk musikk og dans. Irene er trivelige folk så det var lett å komme i kontakt med dem.

Riverdans som er deres folkedans er etter hvert blitt kjent og vi fikk oppleve et show med irsk musikk og

riverdans. De har ei helt spesiell tromme og fløyte som brukes i musikken. Det var helt fantastisk, med mye fart og høye spark. Det fotarbeidet som er i den dansen er det ikke bare å gjøre etter dem, men vi var nå og prøvde oss og fikk det 'litt' til.

Vi hadde en fantastisk fin langhelg med mange opplevelser og vil virkelig anbefale en tur til den "grønne øya".

Bygdeveien

av Rønnaug Indregard

Forslaget om å bygge en bygdeveg kom opp i forbindelse med områdetiltaket vi gjennomførte i 2000-2001. Hensikten med bygdevegen:

- Gi et trygt alternativ til E6 når vi skal ferdes husimellom
- Trivelig veg å gå på når vi skal trimme
- Trygg og hensiktsmessig veg for jord- og skogbruksdrift
- Tryggere avkjørsler til E6
- Åpne mulighet for ny boligbygging

Vi så for oss en veg som ikke skulle ligge kloss inntil E6, men følge terrenget og gamle vegfar og gi en bedre opplevelse enn en tur langs E6 kan gi. Men likevel skulle vegen være slik plasser og utforma at Statens vegvesen kunne ta over drift- og vedlikeholdsansvaret.

Den 26. april i år vedtok allmannamøte i grendelaget oppstart av arbeid med reguleringsplan. Dette starta den 21. mai med befarings av mulige trasseer med kaffe og

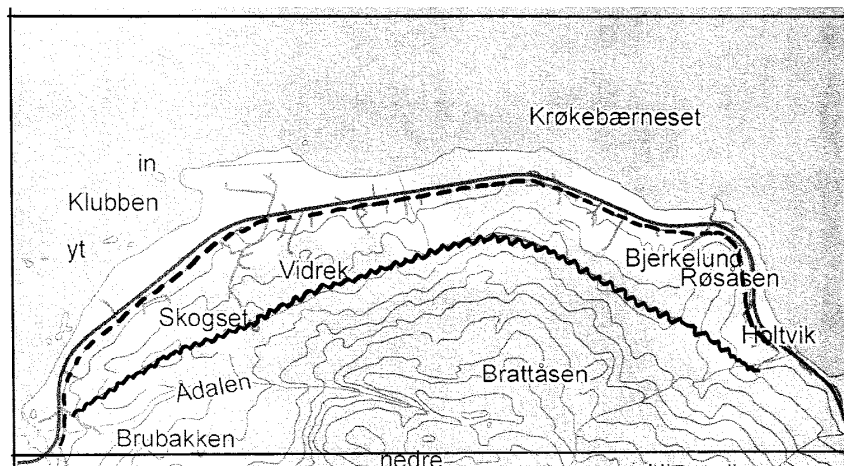
diskusjon på grendehuset etterpå. I løpet av juni ble det avholdt 3 åpne ettermiddagssamlinger på grendehuset der folk var invitert til å komme og legge fram sine synspunkter og diskutere dem med andre. Videre ble det den 20. juni arrangert et åpent møte der Statens vegvesen og Narvik kommune var til stede og orienterte om sine respektive etaters syn. Møtet åpna også for spørsmålsrunde fra salen.

Arbeidet har vært leda av ei gruppe bestående av Svein Ravn, Ivar Ravn, Tor Ivar Solberg, Erlend Solvoll Jensen, Martin Indregard, Anders Øgsnes og Rønnaug Indregard med sistnevnte som prosjekt- og prosessleder. Gruppas hovedoppgave i denne perioden har vært å lytte til det som har kommet inn av synspunkter og sørge for at det blir nedtegna slik at det kan danne grunnlag for videreføring av arbeidet. Følgende dokumenter kan leses på internett på www.Vidrek.no:

- Referat fra befarings 21.05.06
- Oppsummering av kommentarer og innspill framkommet 21., 8. og 15. juni
- Referat fra vegmøte på Vidrek den 20. juni 2006
- Innspill mottatt i etterkant av åpent møte den 20.06.06

Arbeidet har ligget i bero ei stund. Veggruppa var samla til nytt møte den 23.11.06 der erfaringene fra prosessen som har vært, ble gjennomgått. Gruppa endte opp med følgende prinsipielle anbefaling (en todelt løsning):

1. Reguleringsplanen skal vise en tradisjonell gang-/sykkelveg langs E6. Bakgrunnen for det er først og fremst kravet til framkommelighet. Vi kan ikke risikere at tilførselsvegene får en så dårlig teknisk standard at folk ikke kommer seg ut på E6. En fordel vi har i dagens situasjon er at kommer vi oss først ut på E6, er den som regel brøytta og strødd.
2. Reguleringsplanen skal i tillegg til gang-/sykkelveg langs E6 vise en trasse ovenfor dagens utmarksgjerder, en

Prinsippskisse gang- og sykkelveg / bygdeveg på Vidrek.

Skissa viser ikke detaljer for trasse og kryss / avkjøringer for gang- og sykkelvegen
Skissa viser ikke endelig trassevalg og tilknytningspunkter til E6 for bygdevegen ("gate 2")
Signatur:

--- Gang- og sykkelveg langs E6

~~~~~ Bygdeveg ("gate 2")

slags "Gate 2". Denne skal i første omgang opparbeides som turveg / traktorveg / skiløype. Men den skal legges slik at den i framtida kan utvikles til kjøreveg. Det åpner muligheten for at det når

behovet er der, kan legges til rette for boligbebyggelse på oversida av dyrkamarka og dagens bebyggelse. Reguleringsplanen må bl.a. vise tilfredsstillende tilknytning mellom øvre trasse og E6.

Denne todelte løysinga er basert på forslag som kom inn i løpet av prosessen på forsommeren, og er skissert på vedlagte kartutsnitt. Med to atskilte vegtrasseer vil forventningene vi opprinnelig hadde til bygdevegen bedre kunne imøtekommes. På nyåret vil det bli innkalt til nytt allmannamøte der denne måten å løyse oppgaven vil bli diskutert og det vil bli lagt opp et løp for å få alle detaljene på plass i reguleringsplanen.

Vi har vært i møte med Narvik Energi AS som har sagt seg villig til å yte økonomisk bistand til ferdigstillingen av reguleringsplanen.

Rønnaug

Fader Vår - husk det er jul

Det var to dager før julaften. Bygda lå i det stille dunkle, nærmest skitne formiddagslyset. Grå havbris ble pisket inn fjorden sammen med store snøfiller som lå vannrett i lufta. Båtene som lå i den lille havna sleit i fortøyningene mens bølgene vasket opp langs skutestidene. Det var som om de små kystbåtene konkurrerte om hvem som kunne strekke seg lengst i tauene. De strekte seg mot styggeværrett, og hadde fått et eget liv der de lå. Vinden kastet seg over styrehusene og båtdekkene, sleit seg frem over kaiene, før den tok fart og pisket vilt inn mellom husene som krøp sammen mellom fjell og havbrått. Han var stygg i dag, og verre var det meldt. Sterk storm med orkan i kastene.

Stundom kunne en se gardiner bevege seg og ansikter vise seg i vinduene i de få husene som utgjorde den lille bygda. Men mest viftet gardinene i den lille hvite gården som lå bare et steinkast fra fiskemottaket. Det ventet de ikke bare på stormen som var meldt, der ventet de også på den siste båten som skulle komme inne fjorden denne dagen.

"Solglimt" var en traust kystbåt med tre mann om bord, far og to sønner. De hadde vært på sildefiske nordpå, og var en av de siste som forlot feltet. Med et lite verkstedopphold ble turen hjemover ytterligere forsinket. Skipper og mannskap hadde blitt utålmodige og overså alle dårlige værmeldinger. Fartøyet var god for en liten

storm, og innaskjærs kunne de holde ut litt ekstra sterke stormkast, mente de. Dermed ble kursen satt mot heimhavna. De skulle ha jul heime, dermed basta.

Men Vårherres vær kan fort bli annerledes enn værmeldingen, og denne dagen så det ut til at han overså alle meteorologiske spådommer. Været overgikk værmeldingene, og hadde gått over til mer enn orkan i kastene. I den litte hvite stua ble det stadig mer aktivitet i gardinene. De ble til slutt dratt helt i fra, og nå kunne man se en kvinne sitte stødig og kikke ut vinduet. Av og til glimt det til når kikkerten gikk opp til øynene. Men lufta var bare et gråhvitt teppe som ikke slapp til et engstelig speidende blikk.

Det bikket mot ettermiddagstid og kvinnen sukket og la fra seg kikkerten. Nå nyttet det ikke lenger, dagen var blitt for grå og øynene for slitne. Det banket på døra, og inn kom Olaf fra nabogården. Stille og på sitt varsomme vis skrittet han over kjøkkengulvet og la ei sterk hånd på skuldra hennes.

- Ikke vær redd Solveig. De har sikkert søkt nødhavn, sa han med rolig stemme. Selv hadde han lagt til havna i går, og kommet seg unna styggeværret. Alle bygdas fem fartøy hadde nådd heim i uka som gikk. Bare ikke hennes karer. Og minstegutten som var bare 17 år. Hun sukket tungt og ristet av seg uhygga, og gikk og satte over kjelen.

Det er tre timer siden han Sverre ringte på mobilen, og siden har det vært stilt. Da var de fem timers gange heimefra, sa hun stille.

- Du veit at mobildekninga er dårlig, der er ikke råd å få kontakt på den strekninga. Fjellene stenger for, og nettet er ikke godt nok utbygd på denne delen av kysten, svarte Olaf rolig mens han fattet de store nevene om tobakkspungen. Rullingsen ble laget av kraftige fingre, og fyrt på i sakte drag mens han kikket møysommelig ut vinduet og myste mot været.

- De klarer seg. Han Karstein er en god skipper, guttene er dyktige og sjøvannt og båten er stødig. De gjør ingenting som kan sette liv og helse på spill, fastslo Olaf og slo melk i kaffekoppen som Solveig

hadde satt foran ham. Hun tørket hendene på forkleet som om hun ikke visste hvor hun skulle gjøre av dem.

- Det går bra, gi dem tid. Det er ennå ingen grunn til uro. Men kommer de ikke i havn i løpet av seinkvelden, og vi ingenting hører, ja så alarmerer vi redningstjenesten, fastslo han og holdt blikket hennes fast i sitt.

Og hun stolte på Olaf, nabo og venn gjennom et helt liv. Han kjente havet, og kjente Karstein og guttene, visste hva de var gode for. Greit, kunne hun vente til kvelden, la timene snirkle seg forbi i halvørnska mens hun telte sekundene, minuttene og timene.

- Aldri mer skal Karstein få ta Sverre og Harry ombord på samme tur. Det klarer jeg ikke. Skulle noe skje med båten da mister jeg alle tre. Det ville jeg

ikke holde ut, sa hun hardt mens hun dreide på gifteringen.

Olaf bare så på henne og sa ingenting. Men på kjøkkenet var lufta tung av usagte ord.

Det banket på døra igjen, og inn på kjøkkenet kom Olafs kone Ingrid. Hun gikk bort til Solveig, dro en stol inntil og satte seg. Hun strøk nabokona over ryggen, tok hånda hennes i sin og klemte den, men sa ingenting. De to kvinnene visste. De kjente hverandres følelser, de hadde ventet sammen i mange høst og vinterstormer på en stavn som skulle komme inn fjorden. - Her ta noen smultringer. De er ferske, bakt i dag. Ingrid så på mannen sin, og så engstelsen i blikket hans. Hun sukket tungt.

- De kommer, ta det med ro, de kommer. Det kjenner jeg på meg, sa hun mildt mens hånden klemte hardt om Solveigs

hånd.

Så banket det på døra igjen og inn kom Harald og kona Hilde fra Nergården. På trappa hørtes tunge støveltramp da Øystein fra Bakken og Håkon fra Leira kom trampende opp. Og oppi Brattbakken kom det flere folk. Stille kom de inn, en etter en og satte seg på kjøkkenkrakk og skammel, stol og ovnsbenk. Kaffe ble sjenket i, smultringer servert, og lavmælt snakk bredte seg som et ullent teppe i kjøkkenet. En etter en kom de bort til Solveig, strøk henne over ryggen, over håret, holdt litt om henne, klemte og tok borti henne. De var her, de var sammen. Ingen skulle vente alene i en sådan stund. Og utenfor slo stormen til for fullt.

To timers gange med båt fra den lille fjorden stod en 17 års gutt alene på dekket. Sverre myste mot været. Vinden var så sterk at han kjente øyenvippene vrenge seg. Han tviholdt seg til ripa, og kjente stormen ta tak i ytterjakken.

- Pappa, den siste kassa er sikra, kauka han opp mot styrhuset. Til svar fikk han et kjappt nikk, før farens hode forsvant igjen i skybrott på styrhusvinduet. Sverre skynte seg over dekket, holdt seg godt i rekka der han klatret opp leideren til styrhuset, fikk opp døra og smatt inn.

- Fy faen for et vær, peste han mens han vrengte av seg oljehyret. Broren Harry så på han med et fandenivoldsk blikk.

- Er du redd - bane??

Redd? Nei, det var ha ikke. Så lenge faren ikke var redd, så var ikke han redd. Faren visste

hva dårlig vær var, han kjente båten og visste hva den var god for. Men skulle han være ærlig så syntes han at enkelte bølger slo vel hardt. Det var så dekket skranglet av og til. Båten pløyde seg ned i havet, og kom opp igjen som en piska hest.

Nei, morsomt var det ikke, men redd? Okey, av og til kjente han at det kneip til i magen. Men så lenge broren ikke viste det minste tegn til engstelse, så skulle i alle fall ikke han si noe. Selv om broren var syv år eldre og hadde langt mer erfaring enn han hadde. Men han hadde været både på Lofoten og Finnmarka.

Men det som plaget ham mest var at de ikke hadde fått kontakt på telefonen med mora. Han visste at hun var redd nå. At hun gikk frem og tilbake mellom kjøkkenet og stua og speidet ut over fjorden. Han hadde prøvd å få kontakt med henne flere ganger, men det hadde vært nytteløst.

"Telefonen er uten forbindelse, vennligst prøv senere." sa den metalliske stemmen i røret. Også hadde de gått i nødhavn her inne i den trange fjorden hvor det var håpløst å nå ut med signaler. Han hadde følt at faren også var utålmodig. Tenkte på henne som gikk der hjemme frem og tilbake. Og nå som det snart var jul og alt mulig.

Sverre sukket tungt og tenkte på morens juleforberedelser. På julebaksten og pynten, på julelukten i huset, og på juleengelsom alltid ble hengt opp ute på trappa. Med

lys i. De kunne se den helt ute fra fjorden om det var noen-lunde klarvær.

- Gutter, han løyer litt i været nå. Jeg skal prøve å se om det er blitt lettere lenger ut også. Farens stemme ljomet gjennom motottduren, og de kunne høre han la over og presset motoren opp i større kraft da de la ut fra skjulet de hadde hatt i den trange fjorden. Snart rundet de odden lenger ute. Og selv om været la seg over båten med langt større tyngde enn inne i fjorden var det likevel blitt en anelse lettere. Havet vasket ikke så tungt over båten lenger, og bølgene var snillere.

- Jeg tror det går, varer dette så er vi hjemme i løpet av et par timer.

Sverre kunne høre lettelsen i farens stemme. Han krysset fingrene og sendte en bønn opp til Vårherre: - Fader Vår, du som er i himmelen, husk det snart er jul.

På kjøkkenet snakket folket lavmælt sammen. Kvelden snirklet seg mot natt, og kaffekjelen hadde gått sin fjerde kokarrunde. Solveig satt fastfrosset i vinduet og kikket ut i mørket med stivt blikk. Alle visste hva hun så etter: lysene til båten som ville bære bud om at de tre som var hele hennes liv, var på trygg vei til havn.

Olaf kremtet kraftig, klarnet stemmen, tok liksom sats.

- Jeg tror vi må varsle redningstjenesten. Det er snart natt og vi har ingenting hørt fra "Solglimt". Nå trenger vi hjelp. Han så seg rundt i rommet, så øynene til naboene, og så at

de var enige. Det ble stille i kjøkkenet.

- Mener du det Olaf, så må vi gjøre det straks. Været ser ikke ut til å bli noe bedre.

Harald fra Nergården reiste seg og skrittet seg frem mellom naboer og venner mot telefonen,

Ingrid grep Solveigs hånd i begge sine. Holdt den hardt som for å gi henne av sin egen styrke. Nå ble det plutselig alvor, nå kjente de alle at bygda manglet noen. Tre stykker var ikke kommet hjem til jul, og de trengte alle sine her i bygda. Det kom aldri i verden til å bli jul uten at alle de som hørte til her var her, og erkjennelsen om det svei langt inn i hjerterota.

- Jeg vet ikke riktig. Solveigs stemme var svak og usikker.

- Jeg synes jeg kan se lys ute i fjorden. Nå var det så vidt stemmen bar ut i kjøkkenet.

Som hun ikke kunne tro på det hun selv sa og så.

- Ja, jeg ser noe. Stemmen ble sterkere og hun reiste seg fra bordenden så kaffekoppen danset på skåla.

De strømmet til vinduet, alle sammen, hele bygda.

- Ja, ja, der ser jeg noe, ropte Håkon og pekte ut i nattet mørket.

Og der ute, mellom snøelinger og vindkast, i nattet mørket rett ut av ingenting kunne de alle skimte et lys. Først bare små glimt nå og da. Som om noen holdt en hånd foran, for så innimellom å la lyset skinne og deretter skjule det igjen.

De strømmet ut av huset, ned trappen, ned veien og ut på kaia. Kvinner og menn, liten og stor, hele bygda strømmet ut på kaikanten. De tente storlyset på kaihuset, huiet og skrek mens lyset nærmet seg og ble til en båt, ble til "Solglimt".

- Gudskjelov, gudskjelov, gråt Solveig og så sønnene stå i baugen.

Så la båten til, og ble behørig belagt, og tre karer hoppet i land.

- Du tok deg god tid, Karstein, ropte Olaf til skipperen på "Solglimt".

- Ja han var litt ruskevær utpå, men ikke mer enn at vi stods han av inne i Trangfjord, svarte Karstein.

- Ja, vi skjønte jo det, svarte Olaf tørt og klappet naboen med store never over ryggtavla mens han holdt hardt rundt ham.

Sverre sprang frem til mora, tok henne rundt livet og løftet henne opp i lufta.

- Mamma, jeg håper du er ferdig med alle syv sortene, med kjøttrullen og julebrødet. Jeg er så sulten at jeg kan ete en hest. Så satte han varsomt mora ned, strøk henne over kinnet og så på henne med et fornøyd blikk.

- Jeg så du hadde hengt opp juleengelen på ytterdøra. Pappa så den helt ute i fjorden og styrte inn etter lysene. Og jeg ba til Vårherre om å huske at det var jul, og jeg tror han hørte meg.

(Historien er hentet fra Fiskeribladet 2002)

Videotjenester

Kjell-Olav Ravn på Brubakken har startet eget firma.

Videotjenester er et lite firma som tar på seg oppdrag innen videoproduksjon. Filming, redigering og kopiering til VHS eller DVD. I tillegg kan firmaet legge over film fra de fleste videoformater og smalfilm til DVD. Også lydopptak, enten de er på vinylplater, lydkassetter eller spoleband kan legges over til moderne CD-plater. Videotjenester har et godt samarbeid med bygdas andre produksjonsselskap,

Gundersen Naturvideo, som drives av den kjente naturfotografen Hans Gundersen

Fergenytt

av Britt Sofie Illguth

I begynnelsen av oktober måned var vi på en gruppetur til Svolvær. Da vi skulle kjøre fra hotellet der vi bodde til Espolin Johnson-galleriet, kjørte vi forbi havna med en slipp, og GJETT hva jeg så der!! Jo, gamle, gode ferga VIRAK, dratt halvt opp på land. Siden vi satt i en buss ble det jo bare med et glimt, men jeg fikk da sagt til Gudmund, mannen min, at "Se der, der ligg Virak!" Og han så det samme som meg.

Da vi vel var hjemkommet og jeg en dag ryddet i saker og ting, kom jeg over et gammelt nummer av Austadvinden som jeg kom til å fortape meg litt i. I akkurat det nummeret hadde Tor Nygård en lang artikkel om nettopp de gamle fergene på Skjomen, og spesielt var ferga Virak

omtalt. Men siden han forteller at han hadde registrert at den har fått navnet "Gannsfjord" og var i en sørgelig forfatning i 1998, lurer jeg jo på hva som kan ha skjedd i mellomtida. Er det noen som vet DET, kunne det vært artig å få vite det.

Men pussig er det hvordan tilfeldighetene vever seg inn i hverandre - denne gangen ved observasjonen i Svolvær og funnet av Austadvinden fra 1998.

Ellers benytter jeg denne anledningen til å sende varme jule- og nyttårshilsener til gamle Virak-kjenninger, fra oss Tromsøboere ved Virakelva. Vi tok forresten imot året 2006 på Furulund, og det var så trivelig at det kan være fare for at vi gjentar det (men da blir det selvfølgelig ikke 2006 som tas imot!).

Varme hilsener fra Britt Sofie Illguth, med STERK tilknytning til Virak-bygda gjennom godt over 60 år!

Velkommen til juletreff

**På Grendehuset torsdag 28.desember kl.17.00
Gang rundt juletre**

Ta med matfat og nissepakke

**Dramatisering av "Julekveld i skogen"
Hilsen komitéen**

Æderdun og svænskelk...

Et stykke uredelig omgang med sannhet...

Av Anders Øgsnes

"Armoden" var et kjent, om mindre kjærnt innslag i fjordtar-mens kystdrivende næringsliv. I likhet med eieren, han Jo-Pål i Holla, var "Armoden" nokka fuktig og skabbåt. - Og likheta mellom den 10-hesta sabben og betjentjenten, han Våt-Henrik var også påviselig. Begge var sein om morran, og måtte ha seg en sjænk før de starta.

Båt og mainnskap hadde levd lenge i lag - og bar preg av det. Uttrøkket "ship-shape" hadde såvisst ikkje opprin-nelse der om bord.

Det hendte seg ikke så reint sjeldent at karan kom på kant med sine respektive. Det var ikkje alltid at argumenter om "husholdningens understøt-telse" var god nok tel å førsvare nokken daga ute av syne førr øvrigheita heime - som mer kategoriserte aktiviteter som "sjælens ved-erkvægelse". Ofte var de stra-basiøse sjyværan deres telfeldig lagt tel nabobygder med servering. Dette var neppe årsaken til at "Armoden" var oppsett med førsteklasses losji. Den gamle æderdyna som han Jo-Pål hadde fått lov tel å annektere, etter at (nu salige) gramonsen utallige ganga hadde markert sitt eiereskap på den, utgjorde selve tredjestjerna på lugardøra.

Lugaren var for øvrig utvida en halvmeter attover på dekket,

da dettan var praktisk for deres tel tider, lange stunde om bord. Utbygginga var også årsaken tel at heile Sabben nu sto inne i lugaren ombord i "Armoden". Dette syntes de også var praktisk med tanke på lugarvarme, og at de stadi-ge reparasjonan kunne foregå innadørs.

Den turen vi nu skal førtælle om, starta som alle de andre. Kjerringa hass Jo-Pål med arman i megetsigende kors

"I likhet med eieren, han Jo-Pål i Holla, var "Armoden" nokka fuktig og skabbåt..."

over barmen, og kritisk him-lanes med auan under kaillens lovord om stor fangst og kapi-tal til husholdningen.

Han Våt-Henrik var allerede på om bord i "Armoden" som låg og tøffa i kaia. Han var nokka blodåt og sjetten på nævvan etter sin sedvanlige morrakamp med sabben. Av skjenk-dunsten i lugaren, kunne man også slutte at Sabben hadde vært tungstar-ta. Han Henrik var dermed også godt starta, og hadde begynt oppvasinga av en

allmektig nylonvase framme i lugaren. Dette var Henriks einaste bruk - ei juksa med svenskelk, fire halvmorkna gummimakka og ei skei uten angel, som en gang hadde vært blank.

Han Jo-Pål tok tampen med seg fra kaia da han hoppa om bord, tydelig letta over å kunne stekke tel sjøs - unna breisida tel heime-armadaen på kaia. Han berre letta på lugardørra og fikk et blekk fra han Henrik,

som signaliserte "alt klart", før han gav "Armoden" fulle venga ut i fra kaia.

Følelsen av den totale frihet fekk han Jo-På tel å smelle i med "Den norske sjømann" i det han stod utover vika. Sabben hadde på grunn av kasten i svinghjulet, lekkså et tungslag før kvar fjerderunde, nokka som gjorde at "Armoda" på en måte sang så godt i lag med denne stubben. Det hadde den gjort i alle år.

Et grusomt gaul fra innsida i

lugaren fikk han Jo-Pål tel å dempe sangen. I gjennom lugarventilen så han bare kvitt - akkurat som et snyfokk. "...Et gjennombarket folkeferd" kom som ei salme i det turtallet på sabben avtok. Sabben stoppa helt ved "...der fartøy flyyyyy.. - tjsss" - fullstendig overdøvd av vrælene fra innsida av lugaren.

"ÆÆÆÆÆ - Æ - ha møsta en finger!!", kom det fra innsida. -"Du har ni tell å ta av! - Ka i farsken e det som feila motor'n" - Jo-Pål røska opp lugardøra, og fikk sjå ka slags kela som var laust der inne. Inni snøkovet, som viste seg å være dun fra den sundlørva ederdyna, så han Henrik på dørsken. Der lå han innvasa i to hundre famn nylon med en rød gummimakk i gjønna venstre næsevinge. Bruket gikk

derfra og stramt innunder dyna som nu va korva som ei lørva rundt svinghjulet på sabben. - Han Henrik hadde aldri vært nøye med å få motorkassen på plass etter sine slosskampa med å få Sabben starta.

"Han tykje! - Sjå kossn æderdyna ser ut! Veit du ka ei sånn kosta, din slørv!" De langtrukne ulan i dørsken gikk over stotring: "D-De - Det va svenskpelken som tok dyna!" Han Jo-Pål var begynt å skjære han Henrik laus "Æ hadde laus alle anglan så nær så den øvste gummimakken. Æ satt og fekla med den siste re-knuten, da svenghjulhælvetet tok ei løkka!"

Ei anna løkka hadde lagt rundt peikefingeren, og røska med seg fingeren. Svenskpelken hadde så huka med seg dyna

inn i svinghjulet.

Kombinasjonen nærsynthet og stort næsegræv, resulterte i den ufrivellige rømakppynten i næsevingen. Han Henrik hadde imidlertid vært snarrådig og skjønt at han fort måtte ned på dørken før nylontråen strammet til, om han skulle bærge næsen heil.

Hænrík si løkka blei så at Sabben befant seg så komfortabel med ei ækte æderdunsdyna rundt svinghjulet, at han valgte å ta seg en lur...

Fra den dagen pleide han Henrik å sette motorlokket på etter start.

-

Brev fra Tobias (9)

Kjære Austavind

Jeg heter Tobias og er 9 år. Å jeg bor i verdens fineste by nemlig Lierbyen. I høstferien var jeg og fetter Johannes hos bestemor Rønnaug. Vi var på Heia allerede dag 2. Og så var vi hos oldemor Sigfrid og drakk brus og spiste pepperkaker. Og vi var med på å dytte inn fembøringen i det store nauste, Og så var det fest der, Og det var god kjøttsuppe fordi det var verdens beste kokk. Hilsen Tobias Bjørnstad

Hade! =)

Lofotfisket, sildefisket og håbrannfisket fra bygda i gamle dager

Teksten er sakset fra Ole Olsens tekst. Teksten er uendret, og gjengitt akkurat slik Ole sjøl satte den ned i ord.

Lofotfisket

Det er i forbindelse med de enkelte brukere og deres driftsmessige forhold, nevnt også Lofotfisket, og en skal her søke å omtale alle forberedelser og gjøremål som hørte med til utrustninga.

I den forrige generasjonen av Virakfolk var det mann- jamt Lofotdrift, og båttypen var firroring, åttring og fembøring, og i 1920-åra kom det et lite innslag av motorfarkoster.

Men deltagelsen i Lofotfisket blev sterkt forandret fra århundreskiftet, da Ofotbanen var i emning og kom i anlegg. Før den tid var det stort sett bare kvinne og utgamle kallgubber i bygda. Derfor hvis noen døde han eller hun stå i naustet eller et annet høvelig sted til Lofotfolket kom, da det ikke var mannskap til gravleggelse.

Når unggutten var konfirmert så bar det i Lofotbåten. Enten som kokkkutt, egner, eller i bruksbåten, og godt-gjørelsen var halvlott. Det var disse førsteårsfiskerne som bar "skårungnavnet".

Om hausen var det bruk og børskap som måtte repareres og stelles. Det var garnbøting og betting i hus med garnfolk, og knoping av angler og ettersyn av bruket, liner med mer. Innbinding av kavelkuler hørte med.

Det kunne være travle dager tross mørketid og andre værulemper. Det var jo arbeid med skog og brensel om dagen, og med bruket fra det ble mørkt og til sengetid om kvelden.

Så var det forlinefolket spørsmål om agn. Ofte var det sild, enten Skjomen, Herjangen, Rombaken eller Bogen. Det var for nattlinefolket om å ha noen tønder salt sild med. Det var jo tjente penger. Enkelte år kom det akkar i fjorden. Den var et billig og godt nattlineagn. Den blev også saltet. Man hugde bort armene og tok vekk gorret (innvollene). Så var det bare kroppen, som ble kalt "bellingen", man tok.

Det var visstnok sjelden at Virakfolk grov "skjel"¹. Den kjøpte mani Lofoten. Den kom mest fra Helgeland. Utpå vinteren kom det lodde fra Finnmark, og den var meget godt agn. Når fisket slo til på daglina, var skjell rene spekulasjonsobjekt. Selv om fiskeprisen eller stykkepris var bare ører, så kunne (1/4 tønne) skjellunken gå opp i kr. 100,- og mer.

Når Lofotfolket kom heim var det for ungene stor spenning om Lofotgave og om det var kringle i kostkista. Det var alminnelig at de kjøpte vannkringle med mer med fra Lofoten.

Første halvdel av april var heimefolket alltid på utkikk etter segel vest i fjorden når det var vestavind, sydvind eller nordavind. Så man et segel,

så var det spenning om det fir innover langs Liland og Vegglandet. Da var det "innerbygginger". Kom det segel langs sørlandet, da var det muligen Saltvik, Virak eller Skjombåter. Og da var det om å være kjennskar og tippe hvem den og den var. - Ja nu er dette historie.

Når båtene skulle settes opp for ettersyn, vask og i hus, var det for ungene reine stormoro å høre og se på. Det var nødvendig med en forsanger, så karene kunne take med i

Like får Albert ble syk og døde. kom han med 200 handskevne sider etter sin far, Ole Olsen (1900-1978). Jeg tok jobben med å få ordene ned på datamaskinen, og fikk overrakt Albert et eksemplar av den ferdigskrevne "boka" på sykehuset like før han døde. å ha denne teksten på data gjør det enkelt å "klippe/lim" inn teksten i passende anekdoter til glede for alle Austavindleserne. Det er virkelig god kunnskap Ole har delt med oss, spesielt med take på at denne infomasjonen sannsynligvis ville ha vært glemt ellers.

samse tak. Når båten begynte å gå, sang alle med. Oppsangen som var alminnelig på Virak var som følgende:

*Hå-settia, hå-settia, hå-sett
Hå, hå, hå, hå, sett
Ta-i, ta-i, ta-i
No går han, no går han, no
går han
Kjør på, kjø på, kjø på!*

1) Ole plasserer ordet skjell i anførsel. Var ikke dette det vanlige ordet? Jeg vet kufisk er mye brukt på agnskjell.

Sildefisket

Sildefiske og annet heimefiske Som tidligere nevnt om fiske av sild til agn i Lofoten (nattlinagn), så var sildefiske også av de største inntektsfaktorer i matberging i naturalhusholdningstida.

Den gang var feitsildstimene enorme i omfang og tyngde der de tok land. Den fjordarm eller botn silda gjorde landgang i var storheldig. Det kunne bli et yrende liv av båter og fartøy. Det var garnbåter

med 2-3-4 manns skipperskap etter båtens størrelse. Så var det notbrukene med sine store mannskap som krevde losementskøyter og notbåter, og var silda "saltevarer", så var oppkjøperne og saltefartøyer på pletten. Blev det gjort gode notsteng, trengte kjøperne saltere og værker, og det blev fortjeneste for både ledigmann og kvinner.

Her i Ofoten var det Bogen, Herjangen, Rombaken og Skjomen, som var sildfjordene. Virak-karene var også å finne på felta når det gikk røkter om sild. En tid var det skikk at når en mann varslet en notbas at nå var det sild der og der, og denne kom og gjorde kast. Da var varsleren berettiget varskulott.

At sild var ettertraktet er naturlig, for det var jo først og fremst mat det gjaldt, og det var vanlig at en familie i vanlig størrelse måtte ha et par tønnder spekesild i huset, skulle være velberget med vintermat. Dertil var det godt om en hadde rikelig med flekksild som var røkt og tørr til sovvel

på byggekaka. Våre foreldre fortalte at det var alminnelig og god skogmat når karene dreiv med vinterveden i skogen. Men når matsilda var berget, sa karene ikke neitakk til å få selge noen stamper og mål sild. (Ett mål - 150 liter)

Var det i stengene meget blandingssild, måtte den sorteres. Den som ikke nådde den ordinære størrelse blei kalt for utskott og størtet på sjøen, men den var også ettertraktet som kreaturmat. Det hendte at bøndene førte heim heile båtlasta, særlig seinhaustes og i kjørlig vær, så den fraus og kunne ligge en tid utover.

Størrelsen på saltsilda var angitt i streker. Det var 3-4 streks og one som het stor og små Kristiania. Så vidt en kan erindre, blev garnsilda å komme under merket 4 streks, og er vel den største som går 6-7 på kiloet. Jeg minnes hvor interessant det var å se disse strekene tøndene var merket med.

På grunn av de moderne redskapene som gjorde seg gjeldende etter hvert, blev fanging av sild så effektivt og uvetting at i år 1975 er silda freddet, slik at not og posefisk har kvota system. Garn er det en viss tid på året den kan fiskes på. Småsild og kril er det totalt fiskeforbud på.

Dette med attåtnæring til jordbruket var livsnødvendig for livberging og eksistens, og på Virak hadde heimefiske til mat alltid hatt stor plass. Men fra århundreskiftet, da Ofotanen og Narvik begynte å befolkes, og trengte mat, blei heimefisket med på å skaffe kontanter. Som nevnt tidligere i omtale av den enkelte oppsit-

Jostein, Anders og lillebror Håkon som ble født 04.09.06, samt mamma Aina og pappa Frank Arne i Kvaløylvågen ønsker alle Austavindens lesere ei riktig god jul og et godt nyttår!

ter, var det helt til i 1940 flere som dreiv med lina i den tida en ikke kunne arbeide med jorda.

Håbrannfisket

Det er et fiske som i vår barn-dom enda var aktuelt om våren, og det var håbrann-fiske. For Virakkarene var det ute i fjorden, midtveis mellom Punsvik og Liland det foregikk. Der er en av de djupeste parter i Ofoten, om lag mellom 200 og 300 favn, så vidt det kan erindres. Dette fisket må mest betegnes som et sports-fiske, da det var avhengig av et spesielt agn, nemlig spekk av nise eller kobbe. Dette var det meget sjeldent å få tak i. Derfor kunne det bli en og annen gang at høvet.

Dette fisket var juk-safiske, og en måtte ha en litt større båt, helst en åttring, og en lå for krabbe¹ (betøyd) med ei juksa på hver side av båten, og 2 mann til hver jukse. Dermed ble mannskapet 4 mann.

Redskapen var spesielt kraftig. Til dels var angelen heimsmidd med 2-3 favn fin kjetting til fortaum, og 10 kg snøre som oppsta. Dette fordi at håbrann er en meget tung, og til dels stor fisk. Den største jeg minnes var ca 3,5 meter og en haifisk. Den blev fiska for levra som gav fin tran. Det var ikke uvanlig at de store kunne ha 50 liter lever.

At det bruktes kjetting til fortaum var fordi Håbrann i likhet med haien har et dobbelt sett sylkvasse tenner som vilde klippe alt annet enn jern av i et jafs når de hugg til og blev fast.²

Man brukte å ta den

småeste i båten heim. Så vidt en minnes blev det meste lagt i kompost av fisken, men det hendte vel at en på våren hadde noe i søgryta når en kokte til kyrne.

For at håbrannen skulle samle seg trengte man en pose med "grakse". Det var gammel lever som er begynt å smelte, og gir en mengde "lynna" fra seg. Denne spredte seg og fulgte langs botn med strømmen, og det ble sagt at håbrannen trakk milevis eter dette, og vant fram til kilden og dermed agnet.

Det var regnet for beste mulighet for fangst når strau-men bar vestover, så lynna rak utover heile Ofotfjorden. Da kom "brannen" læppende³ heilt fra djupta ute ved Barøya.

Håbrannen har kjeften på undersiden av hodet, og må i likhet med haien snu seg på rygg for å ta byttet. Derfor, når karene så at det var napp, at han rørte agnet, så måtte de være snar og gi ut ei halv favn. Så falt angelen ned i gapet på fisken, og dermed beit han til og ble fast.

Det hendte seg at håbrannen blev mata opp og kom på sjøen, og det saes at det var høver at man med langkrok kunne krøke den, og ta den direkte av sjøen og i båten. Men da var som oftest turen ferdig, for da kunne han spredes⁴, og reke langt av sted før han kom ned til

botten igjen og fant tilbake til agnet.

Klakken der Virakkarene sat etter håbran-nen var en jupål som bar navnet "Sjøstålen".⁵

1) Krabbe er en type dregg, lagd av tre, med stein som søkke kilt inn i mellom klørne.

2) Haien har opp til 6(!) rader med tenner

3) Ole skriver klart og tydelig "læppende". Ordet er ikke kjent for meg

4) Det er usikkert hva Ole mener her - om ordet "spredes", kanskje skal være "sprettes" - at fisken ble skadd.

5) Ole oppgir ingen med på Sjøstålen. Er det andre som kjen-ner denne klakken?

Agnes 10 år

Telefonliste for bygda 2006

Navn	Telefon	Mobiltelefon	Epost
Bjerkelund, Alf-Harald og Randi	76959671	91726124(AH)97673056(R)	
Bjerkelund, KDe	76959627	95424770	
Brink, Arne og Gerd	76959635	95882964(G) 99407242(A)	
Buckman, Antje	76956963	91139014	
Dahl, Olga	76959614		
Eidissen, Anne-Berit og Gaute	76959553	95883423(A)	vidrek@start.no ge@opsmia.no
Eilertsen, Ingebjørg og Osvald	76959618	90125037(I) 99033401(O)	o.eilertsen@epost.no
Gundersen, Hans og Ragnhild	76959655	95198609(H) 95202183(R)	hansgun@sensewave.com
Hansen, Geir Erik	76960119	99306121	
Hansen, Gunnar og Toril Ranheim	76959642	91134493(T) 93851011(G)	
Hansen, Monica	76959636	41474742	
Hauan, Marion og Jostein Thorkildsen	76956912	99745486(M) 99356441(J)	
Indregard, Martin og Ingrid How	76959621	90772497(M) 41557932(I)	martini@online.no
Indregard, Rønnaug	76959643	99165924	rindre@online.no
Jensen, Trond og Unni Sandvold	76959663	99018996(T)92602928(U)	jen.san@c2i.net
Johansen, Lill Ann og Øystein	76959252	90937667(Ø)	krekenes@start.no
Kongsbakk, Jørgen og Anna	76958151	47257286(J)47247237(A)	
Larsen, Agnar		48024557	
Larsen, Gunn og Torfinn	76959632	90726025(T)91154217(G)	torfinn@c2i.net
Nordstrøm, Mary-Ann og Gunnar	76959684	98674540(M) 41452729(G)	
NygDd, Gunvor	76959645	90576113	
Olsen, Berit	76959640	92293352	
Olsen, Olga	76959659		
Olsen, Torgunn	76959640	97187286	
OvervDg, Liv og Jon Martin	76959646	91371873(JM) 96238642(L)	
Ravn, Alma	76959651		
Ravn, Anita Didriksen og Svein	76959661	94838916(A) 47285686(S)	g-ravn@c2i.net
Ravn, Børge Johnny		90542874	
Ravn, Edmund	76959612	77650746	
Ravn, Kjell-Olav og Arna Flønes	76959620	90997316(K)41573648(A)	kor@virak.no
Ravn, Mari	76959661	48105493	
Richardsen Jenny		91364600	
Rønning, Brita og Embret	76959644	90785535(B) 97652883(E)	
RøssDg, Gerd og Jan	76959622	97513070(J)41638457(G)	
Sand, Per	76959674	91629085	
Sandvoll Jensen, Erlend	76959663	92622133	erlend@nordland.elev.no
Sjøseth, Mads Iben og Vera Ravn Pettersen		99007049(M)95242549(V)	
Solberg, Thor Ivar Morten	76959636	41474741	ecocare@hotmail.com
Solli, Frank		90934296	
Solum, Anita	76960119	99306116	Anita.s@epost.no
Åsheim, Marit	76960404		